

מפניני הפרשה - מאמר

זהירות בדברים שבקדושה

התורה הקדושה הוסכת במילותיה, ומכל מילה, אות ותג נדרשים ונלמדים דינים, בהיקף וגזירה שווה וכו'. אם כן יש להבין כיצד התורה הקדישה להקמת המשכן ארבע פרשות: תרומה, תצווה, ויקהל ופקודי! פרשה אחת על הציווי, ופרשה אחת על העשיה, ופרשה למסירת דיווח מפורט לאן הלך הכסף: "ויהי זהב התנופה תשע ועשרים כיכר, ושבע מאות שלושים שקל בשקל הקודש. וכסף פקודי העדה מאת כיכר, ואלף ושבע מאות והמישה ושבעים שקל בשקל הקודש... ויהי מאת כיכר הכסף לצקת את אדני הקודש ואת אדני הפרוכת, ואת האלף ושבע מאות והמישה ושבעים עשה ויום לעמודים... ונחשת התנופה שבעים כיכר ואלפים וארבע מאות שקל... דין וחשבון מפורט, על כל פרומתו זהב, כסף והנחשת.

הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, ראש ישיבת חכמי לובלין, הביע תמיהה ופליאה: כאשר בני ישראל חמאו בחטא העגל, נאמר בו: "ויתפרקו כל העם את נזמי זהב אשר באווניהם..." כל העם - שש מאות אלף איש, מגיל עשרים עד שישים. הווי אומר, שבכללותם נמנו למעלה ממיליון איש, מלבד הערב רב. אם כל אחד הביא תכשיט כל שהוא, הרי שהיו שם כמיליון נזמים, עגילים, צמידים, רבידים, מחרוזות, שרשראות וכדומה, כפי שאומר הנביא הושע: "וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל!" (הושע ב' י). וכך אמרו בגמרא במסכת ברכות לב. על הפסוק "ודי זהב" - כך אמר משה לפני הקב"ה: בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו "די" - הוא גרם שיעשו את העגל. אם כן, לא תרמו נזם קטן, או טבעת זהב בלבד, אלא הביאו הררי זהב - ומכל זה יצא... עגל, אפילו לא שור ראוי לשמו... ואיש לא תמה, איש לא תהה, איש לא ביקש דין וחשבון.

לעומת זאת משה רבינו פנה לבני ישראל וביקש תרומות למשכן, וכשהאומנים רואים שיש די והותר מכדי הדרוש למלאכה, הם מבקשים להפסיק את זרם התרומות. ומתרומות אלו זו יוצקים מנורה שגובהה כקומת אדם והיא מיקשה אחת זהב טהור.

וכדי להגיע לזהב טהור מספרת הגמרא במסכת מנחות כט. שהביאו אלף כיכרות זהב טהור, צרוף ומזוקק! וארון הכרית, הכפורת והכרוכים - זהב טהור. מזבח הקמורת מצופה זהב, השולחן מצופה זהב, עשרות עמודים נישאים, כשישה מטרים גובהם, והם מצופים זהב טהור, ובריחיהם מצופים זהב. הפרוכת והמסך ובגדי הכהונה רקומים זהב, הציץ והחושן ופעמוני המעיל עשויים זהב, כך שהיה ניכר לעיני כל התוצאות שיוצרו מתרומותיהם ובכל זאת משה רבינו עומד ומוסר דין וחשבון, לאן הלך הזהב, הכסף והנחשת... ומדווח על כל פרומתו! מדוע עשה זאת?

נראה לומר שמשה רבינו ע"ה מעביר בזה מסר חשוב לכל המתרימים לדברים בקדושה. שלא יטעו לחשוב שהעובדה שהתרומות הן לדברים שקדושה תפטור אותם ממתן השבון מפורט, ההיפך הוא הנכון, בדברים הקשורים לעניינים והנאות גשמיות, בני אדם אינם מקפידים לקבל דין וחשבו דקדקני, אבל למטרות של קדושה שהן נעלות וחשובות עליהם ידרשו לתת דין וחשבון מפורט ולכן עליהם להיות זהירים ושקולים מאוד בדרכי השימוש בכספי התרומות ולהיות נקיים מה' ומישראל.

בין אדם לחבירו

אסור לספר על מגרעותיו של אדם אפילו לאנשים המכירים את האדם ואת מגרעותיו. אולם, כאשר מדובר בדיבור למטרות חינוכיות מותר להביא דוגמא מציאותית להתנהגות בלתי ראויה של הוולת ואפילו לציין את שמם של בעלי התנהגות זו, בתנאי שהמאזינים מכירים כבר את התנהגותם של אותם אנשים עליהם מדובר. במקרה כזה השימוש בדוגמאות מעשיות יכול לסייע בהעברת המסר יותר מאשר דיון מופשט בלבד. כאן נעשית הזכרת הגנאי לשם תועלת, ועל כן אין בה משום לשון הרע.

שואל ומשיב

שאלה: מהי מידת החיוב של נשים במצוות מקרא מגילה בפורים?

תשובה: לדעת רש"י ורמב"ם, נשים חייבות במקרא מגילה כמו אנשים, ואשה יכולה לקרוא לבני ביתה את המגילה. לעומת זאת דעת בעל הלכות גדולות ורבנו הנגאל, שהיוב הנשים שונה מחיוב הגברים, שגברים חייבים במקרא מגילה, ואילו נשים חייבות בשמיעת מגילה בלבד. ולשיטה זו אשה אינה יכולה להוציא את בעלה בקריאתה. בשו"ת אבני נזר בסיומן תקיף כתב שהסיבה להבדל בין חובת האנשים לחובת הנשים במצוות מגילה נובע מכך שנשים צריכות לשמוע מגילה רק כדי לפרסם את הנס, ולכן חובתן בשמיעת המגילה בלבד ולא בקריאה. ואילו האנשים מצווים גם בפרסום הנס וגם בזכירת עמלק כדי להתעורר למחיתו, ולכן הם מצווים גם בקריאת המגילה.

רוב האחרונים הורו שאשה לא תוציא איש ידי קריאת המגילה. ורק בשעת הדחק, כאשר אין אפשרות שהאיש יקרא לעצמו או ישמע מאיש אחר, תקרא לו אשה, כדי שיצא ידי המצווה לפי הסוברים שאשה יכולה להוציא איש.

אמנם לדעת כמה פוסקים אשה יכולה להוציא נשים אחרות ידי חובתן, אולם לדעת רבים מהפוסקים אשה אינה יכולה להוציא נשים רבות, מפני שדין קריאת המגילה לנשים רבות כדין קריאת התורה, וכשם שאשה אינה קוראת בתורה כך לא תקרא לנשים רבות מגילה. וכן יש אומרים, שכאשר הקריאה נעשית עבור נשים אין מברכים עליה (בן איש חי שנה א' פרשת תצווה א', כף החיים תרפ"ט, יט') לכן הנכון הוא שאשה לא תקרא מגילה להוציא נשים אחרות בקריאת המגילה, ואם בכל זאת היא קוראת, תברך בתחילה, ואם הן עשר נשים, הקוראת תברך אחר הקריאה את ברכת 'הרב את ריבנו'.

אמנם כאמור לכתחילה, עדיף שנשים ישמעו את קריאת המגילה מאיש, כדי שיצאו במצוות קריאתה לפי כל הדעות, ופשוט שכל מי שיוכלה, תשמע את המגילה בבית הכנסת עם האנשים, מפני שרוב עם הנס מתפרסם יותר.

כאשר איש קורא לנשים את המגילה, המנהג הרווח שהקורא מברך עבור כולן, ואם הן עשר, יברך בסוף 'הרב את ריבנו'. ויש נוהגים שאשה אחת תברך עבור כולן. ושני המנהגים כשרים.

מפניני הפרשה - רעיון

מחכה אל הפרעל

פרשת פקודי אומנם יש בה מעין חזרה כללית על כל מה שנאמר כבר לגבי הקמת המשכן. אולם יש נקודה חשובה, שיש לתת עליה את הדעת בפרשה. עיון בפרשתנו מלמד שבפרשה מופיעים שבעים ושמונה פעמים צמד המילים: "כן עשו", מדוע? מה המסר שבזו?

בפרשיות הקודמות אומנם למדנו על תוכניות המשכן וכליו. תחילה למדנו איך מצווה הקדוש ברוך הוא את הדברים למשה. לאחר מכן למדנו איך מודיע עליהם משה לבני ישראל. אבל תמיד הדהדו באוזנינו מלים כמו: "ועשית", "ועשו", "וכן תעשה", וכדומה.

לא כן בפרשת "פקודי". כאן נאמר על כל פרט ופרט, ועל כל פריט ופריט "כן עשו". יש חשיבות רבה לכך, כאשר אפשר להודיע שתוכנית לא רק הוצעה, אלא אף הוצאה לפועל. רבים הם המקומות, שבהם אפשר למצוא אבני-פינה, אשר הונחו תוך הגיגות רבה, פרסומת רעשנית, מלווה תקוות ורדוות, השמעת רעיונות נשגבים - אך לבסוף לא הוקם שום בניין על אבן הפינה.

אכן, רב הוא המרחק בין "ועשית" לבין "כן עשו". זוהי חשיבותה הרבה של פרשת "פקודי", למרות שלכאורה היא מלאה חזרות על דברים שכבר נאמרו בפרשיות קודמות - אלא שהפעם מלווים הדברים בהדגשה של "כן עשו".

כמילים אלו יש לא רק אישור על עשיית הדברים, אלא גם עשייתם בשלמות, תוך דיוק נמרץ של כל הקווים והתווים שעליהם ציווה הקדוש ברוך הוא למשה. וכך יובן לנו הפסוק המסכם נושא זה שבפרשה: "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה כאשר ציווה ה' כן עשו - ויברך אותם משה".

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:		נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:	
אורנה בן מרים ורחמים פריגל ע"ה	אסתר בת מרים כהן ע"ה	פרץ עמיה ע"ה בן כוכבה ה"ו	רחמים בן שוקרולה דרשן ע"ה
הלן בת נזלי בן גיאת ז"ל	פריה (מרסל) בת יקוט שרעבי ז"ל	אלכסנדר בן דוד (ויים) ע"ה	ר' ברוך בן אימו ביטון ע"ה
סולמנה בת לאה כהן ע"ה	שולמית בת שמואל פרנקל ע"ה	ניסים בן גלילה יודי ע"ה	יוסף (יום) בן שמואל ומיכל עמיהו ע"ה
רחל בת מרים עמיה ז"ל	מלכה בת יצחק צבי פרנקל (לקסמברג) ע"ה		

חשמונאים (שעון חורף)

כניסת השבת: 17:22

יציאת השבת: 18:21

זמן רבנו תם: 18:57

קול ששון

פרסומים תורניים
 בהלכה, הגות, אגדה ופרשת שבוע
 ע"ש ששון בן שמחה לבית בוחניק ז"ל

שבת קודש פרשת פקודי מפטירים

במלכים א' פרק ז' ספרדים מפסוק
 מ': "ויעש חירום"
 אשכנזים מפסוק נא': "ותשלם
 כל המלאכה"

מהלכות פורים עפ"י פיסקת השו"ע ופוסקים אחרונים

קריאת המגילה

- א. הייב אדם לקרא את המגילה בלילה ולהזוור ולשנותה ביום. קריאת המגילה בלילה זמנה מצאת הכוכבים עד עלות השחר, ובשעת הדהק אפשר להתחיל לקרותה מפלג המנחה.
- ב. קריאת המגילה ביום זמנה מהנץ החמה עד שקיעתה, ובשעת הדהק אפשר להתחיל קריאתה מעלות השחר, ולאחר קריאתה עד סוף זמן בין השמשות, אך בקריאה בבין השמשות אין לברך על קריאתה.
- ג. מי שלא קרא את המגילה בלילה אין לה תשלומים למחר, כלומר שיקרא אותה פעמיים ביום (ברכי יוסף תרפז' - א').
- ד. מעיקר הדין אסור לאכול לפני קריאת המגילה בלילה ובויום, ובמקום צורך, מותר לאכול דברים קלים, פירות שתייה, עוגות פחות מכביצה (56 גרם) וכדומה. לכן טוב ונכון שינהגו הנשים לקרא את המגילה בבוקר מוקדם ולא לאחר את קריאתה עד אחרי הצהריים וכדומה.
- ה. אסור לישון מצאת הכוכבים, אם לא שמע קריאת המגילה, מחשש שזמא ימשך בשנתו ויפסיד מצווה זו. ומותר ללמוד תורה סמוך לזמן קריאת המגילה, אך יש להפסיק הלימוד, אפילו בלימוד של רבים, כדי לשמוע קריאת המגילה בציבור, מפני שברוב עם הדרת מלך.
- ו. לכתחילה יש לשמוע קריאת המגילה בציבור, לכן אדם שהפסיד את קריאת המגילה בציבור, ילך לבית כנסת אחר לשמוע את קריאתה. אם לא מצא, יש אומרים שצריך לקבץ עשרה, אפילו ששמעו את קריאתה, ויש אומרים שיקרא ביחיד, וטוב לנהוג לכתחילה כדעת הראשונה.
- ז. השומע קריאת מגילה ברדיו או במלבויה - אינו יוצא ידי חובה, אפילו אם שומע את קריאתה בשידור חי. (חזון עובדיה)
- ח. השומע קריאת המגילה בטלפון, לדעת רוב הפוסקים לא יצא, ולכן לכתחילה אין להקל בזה, אך היות ויש אומרים שיצא, במקום צורך גדול שאין דרך אחרת, אפשר להקל עפ"י הוראת מורה הנוראה.
- ט. השומע ברכות המגילה ברדיו או במלבויה, לא בשידור חי, לא יענה אמן אחר הברכה, ואם שומע בשידור חי יענה אמן. (חזון עובדיה)
- י. הקורא את המגילה שלא כסדרה לא יצא ידי חובה. ולכן אם דילג על מילה אחת או על פסוק אחד, צריך לשוב ולקרוא מתחילת הפסוק שדילג, ואילך. וכן הדין במדלג על מספר פסוקים או על פרשה שלמה.
- יא. צריך הקורא לפני הקריאה לכוון להוציא את השומעים ידי חובה בקריאתו, בין אם קורא בציבור ובין אם קורא ליחידים, וכן השומעים צריכים להתכוון לצאת ידי חובה (וטוב להזכיר זאת לפני הקריאה).
- יב. נשים חייבות במצוות מגילה, מפני שאף הן היו באותו הנם. למרות זאת יש אומרים שנשים אינן מוציאות את האנשים ידי חובתם. (מרן בשו"ע תרפ"א) אשה יכולה להוציא אשה אחרת, אך מכמה סיבות לא תקרא אשה לנשים רבות, ולכן לכתחילה לא יעשו מנין קריאה לנשים שאשה קוראת, אלא יקרא להם גבר כמקובל. (עפ"י משנה ברורה).
- יג. הקורא ביחיד, או החוזר לקרות המגילה לפני הנשים, אף על פי שמברך לפניו כל הברכות, מכל מקום לאחריה אינו מברך, שאין ברכה אחרונה אלא מנהג, ולא תיקנו לאומרה אלא בציבור.

מתנות לאביונים

- א. מצוות מדרבנן שכל אדם יתן בפורים שתי מתנות לשני אביונים, מתנה לכל אביון. מנהג הספרדים לא פחות מסעודת פת כ 180 גרם עם דבר ללפת את הפת. (כיום כ 18 ש לכל אביון) ולמנהג האשכנזים די בפרוטת. ולכולם טוב להרבות במתנות לאביונים כפי האפשר.
- ב. כל הפושט את ידו לצדקה, נחשב אביון לעניין זה, ואפילו שאינו שומר תורה ומצוות, שבכסבירות גבוהה לא יברך על האוכל שירכוש.
- ג. לדעת רוב הפוסקים צריך לתת את כסף מתנות לאביונים ביום פורים, ולא לפני, ויש מתירים לתת לפני פורים, ובמקרה כזה טוב לתת את הכסף בתור הלוואה שתיחפך למתנה בפורים. ונכון להקדים ולתת את המתנות לאביונים מוקדם ככל האפשר בפורים.
- ד. אסור לגבאי הצדקה לשנות את המטרה של מתנות לאביונים לצדקות אחרות, וכן אין לפרוע בהם חובות כגון לשלם לחזן וכדומה. אך העני יכול לעשות בהם כרצונו, ולא חייב לקנות בהם דווקא אוכל.
- ה. אין לתת את עיקר מתנות לאביונים מכספי מעשר כספים, אך אפשר לתת מכספי מעשר תוספת מעבר לחובה העיקרית.

משלוח מנות

- א. הייב אדם לשלוח בפורים לרעהו משלוח מנות הכולל לפחות שני מנות. מדברי מאכל, לא בגד, ספר וכדומה. עדיף לשלוח פת ותבשיל, וכבר פשט מנהג לשלוח מיני מתיקה. יש אומרים שמשקה נחשב מנהג, אך נכון לכתחילה לשלוח שני מנות אוכל, ולדעת כולם יין נחשב כמנהג.
- ב. יש לשלוח המנות ביום פורים ולא בליל פורים, וכל שכן לא אחרי פורים. גם האשה חייבת במצווה זו, וישלו איש לרעהו ואשה לרעותה.
- ג. כל מי ששולח 'משלוח מנות' יעשה זאת בלב שלם ולא יצפה לקבל בחזרה ממי ששלח לו, ובפרט שהדבר גורם לרבים למרדה רבה ולעסקו ב'משלוח מנות' ללא הרף וללא מנוחה במשך כל יום הפורים.
- ד. ראוי ששני המנות יהיו ממינים שונים, ורצוי שיהיו ככלים שונים, אך אפשר לכתחילה לשלוח ממיין אחד ובכלי אחד מחולק לשניים.

סעודת פורים

- א. מצווה על כל אדם מוישראל איש אשה, לסעוד ביום פורים, "סעודת פורים". זמנה ביום ולא בלילה. ונכון להתפלל מנחה לפני הסעודה, וכן טוב לא להתחילה סמוך לשקיעה, כדי שלא תהיה רובה בלילה.

פינת העורך

כתוב בפרשתנו - "ותכל כל עבדת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה בן עמר" (פרק ל"א - ל"ב) שאל על כך בספר "שפתי כהן" אחרי שכלתה כל עבודת המשכן והושלמה, מה נותר לבני ישראל לעשות, שכתוב: "ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה!?" והשיב: בציווי על בניית המשכן נאמר: "ויעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" לא כתוב ושכנתי בתוכם, אם כן אדרי שסיימו לבנות את המשכן עצמו, התחילו בכל הנדרש לחלק השני של הציווי לעשות את עצמם משכן לקדושה.

ברכות מכל הלב

ברכות מעומק הלב וברכת מזל טוב לגיל ואפרת ליבר הי"ו ולכל בני משפחותיהם משפחת עמיהי הי"ו ומשפחת ליבר הי"ו לרגל הולדת בנם הראל אחייקם הי"ו והכנסתו בעיתו בכריתו של אברהם אבינו ע"ה. יהי רצון שתזכו לגדלו באושר, שמחה ונחת לאחבת תורה ויראת שמים, וימצא הן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

ברכות מכל הלב

ברכות מעומק הלב וברכת מזל טוב ליובל אידו הי"ו ואפרת דאום הי"ו לרגל אירוסיהם להם ולכל בני משפחותיהם, משפחות אידו ודאום הי"ו. יהי רצון מלפני שוכן מרומים שתזוכו לחופתכם בקרוב, וכן תזכו להקים בית נאמן וכשר בישראל המושתת על יסוד איתנים של אהבה ויראת שמים לתפארת עם ישראל.

אסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא

"שונה הלכות" – הלכה ומקורה

עמידה בזמן קריאת התורה

מקור בתלמוד

במשנה במסכת מגילה דף כא. מובא לגבי קריאת המגילה: **"משנה: הקורא את המגילה עומד ויושב..."**. כלומר שאם המגילה ניתן לקרוא בין עומד ובין יושב. בגמרא שם הובא, שקריאת התורה היא רק בעמידה. ורש"י מודגיש שהצורך לקרוא בתורה בעמידה מתייחסת לקריאת תורה בציבור. הגמרא לומדת זאת כאסמכתא מפסק בתורה.

"גמרא. תנא: מה שאין כן בתורה. מנהני מילי? אמר רבי אבהו: דאמר קרא ואתה פה עמד עמדי, ואמר רבי אבהו: אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, כביכול אף הקדוש ברוך הוא בעמידה".

מפרש רש"י: **"מה שאין כן בתורה – שאין קורין בתורה בצבור מיושב."**

פסיקת הרי"ף

הרי"ף במסכת מגילה דף יא: פסק: **גמרא – הקורא את המגילה עומד ויושב תנא מה שאין כן בתורה ומנא לן דקורא בתורה צריך להיות עומד א"ר אבהו דאמר קרא ואתה פה עמוד עמדי..."**

פסיקת הרמב"ם

גם הרמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יב' הלכה יא' פסק שאפילו המתורגמן צריך לעמוד בזמן קריאת התורה: **"...ואין התורגמן נשען לא לעמוד ולא לקורה אלא עומד באימה וביראה..."**

פסיקת הטור

וכן פסק הטור בסימן קמא' שצריך לקרוא בתורה מעומד, וגם לא להישען. **"וצריך לקרות מעומד דתנן: הקורא את המגילה יושב יצא מה שאין כן בתורה ומטעם זה נמי צריך לזהר שלא לסמוך דאמרין בפרק ב' דזבחים עמידה מן הצד פירוש ע"י סמיכה איכא בינייהו לרבנן לא הוי עמידה..."**

'בית יוסף'

מי צריך לעמוד? הבית יוסף בסימן קמא' כתב שהקורא צריך לעמוד, וציון שיש נוהגים שגם הציבור עומד. בהמשך כתב שעל הקורא בזמן קריאת התורה, להימנע אפילו מלהישען על עמוד וכדומה, אלא אם יש צורך כגון שהוא "בעל בשר" מותר לו להישען בזמן שקורא בתורה. כמו כן כתב שאם בעל הקורא עולה בעצמו, צריך שיעמוד אדם אחר לצידו.

"ואם שליח ציבור רוצה לברך לעצמו ולקרות צריך שיהא אחר עומד אצלו דתניא בתוספתא (מגילה פ"ג הל"ג) העומד לקרות וכו' וגרסינן נמי בירושלמי (מגילה פרק ד' הלכה א') רב שמואל בר רב יצחק על לבי כנישתא וכו'. כל זה כתבו הרי"ף (יב:) והרא"ש (סימן א') בפרק הקורא את המגילה עומד."

פסיקה להלכה בשו"ע

מזן פסק להלכה בשו"ע בסימן קמא' סעיף א' שהקורא בתורה צריך לעמוד בזמן הקריאה, אבל אם הוא "בעל בשר" מותר לו להישען כשהוא קורא בתורה: **"צריך לקרות מעומד, ואפילו לסמוך עצמו לכותל או לעמוד, אסור, אלא אם כן הוא בעל בשר. הגה: וכן החזן הקורא צריך לעמוד עם הקורא (מרדכי הלכות קטנות)."**

משנה ברורה

במשנה ברורה בסימן קמא' ס"ק ב' כתב שאפילו הישענות קלה, כזו שאם יורידו את המשענת הוא לא יפול, אסורה בזמן הקריאה בתורה, משום שצריך לעמוד באימה, ובס"ק ד' כתב שגם לזקן או חולה מותר להישען.

"אלא אם כן הוא בעל בשר – וה"ה חולה או זקן הרבה שקשה לו עמידה בלי סמיכה אך יזהר שיסמוך קצת ולא יסמוך כ"כ עד שאם ינטל אותו דבר יפול ואם א"א לו לסמוך כ"א בענין זה והוא צריך סעד לתומכו מותר גם בזה אך לא ישען על המפה שעל השלחן שתשמיש קדושה הוא אלא על השלחן עצמו."

בס"ק ה' כתב שאם ספר התורה גדול (בספר תורה סגנון אשכנז) והקורא נאלץ להישען על התיבה שעליה ספר התורה כדי שיוכל לקרוא בו, מותר לו להישען, משום שאין זו הישענות בדרך "גאוה", אולם עליו להישען רק כאשר הוא קורא את השורות העליונות, שבלי הישענות לא יכול לקרואם.

'ערוך השולחן'

בספר ערוך השולחן בסימן קמא' סעיף א' כתב סיבה נוספת לעמידה בזמן קריאה בתורה, עפ"י התלמוד הירושלמי: **"ובירושלמי שם (פרק ד' הלכה א') אמר כשם שניתנה באימה ויראה כך אנו צריכין לנהוג בה באימה ויראה עיני שם דבמעמד הר סיני כל ישראל היו עומדים ומשה עמהם כדכתיב (דברים ה' ה') אנכי עומד בין ה' וביניכם..."**

בהמשך כתב שעפ"י הירושלמי נראה שהצורך בעמידה הוא משום כבוד ציבור ולא משום כבוד התורה, לכן מותר לקרוא בתורה ביחידות מיושב.

ובירושלמי שם מסתפק אם זהו מפני כבוד התורה או מפני כבוד הצבור ואומר שם דלכאורה נראה שזהו מפני כבוד הצבור דאל"כ אפילו בקורא בינו לבין עצמו נחייבו לעמוד ומתוך דאפילו אם מפני כבוד התורה לא חייבוהו לעמוד רק בצבור ולא בינו לבין עצמו דאם אתה מצריכו לעמוד יתעצל ולא ילמוד כלל ע"ש..."

ובסעיף ב' כתב שיש מהדרים לעמוד בזמן קריאה בתורה, גם אם לא עלו לתורה, וכתב שהנוהגים כך, יכולים לשבת בין העולים.

"...מיהו כל העם אינו צריך לעמוד וכך פסקו הראשונים אמנם יש מהדרים לעמוד ובודאי נכון הוא שהרי במעמד הר סיני כולנו עמדנו ועוד דהא מימות משה ועד ר"ג הזקן למדו תורה בעמידה (מגילה שם) והיינו דתנן שלהי סוטה (מט.) דמשמת ר"ג הזקן בטלה כבוד התורה... אבל בין גברא לגברא אין קפידא כלל (ב"ח)..."

פסקי תשובות

בספר פסקי תשובות בסימן קמא' פירט כיצד לנהוג לגבי בעל קורא קבוע שהתבגר או חלה, ולא יכול לעמוד בזמן שקורא בתורה.

ובעל קורא קבוע ומנוסה שיודע לקרות בתורה בטעמיה ודקדוקיה, וחלה ונעשה נכה, אם יוכל להתאמץ ולעמוד בסמיכה על הבימה וכדו' או בסיוע אנשים, רשאים לתת לו לקרוא בתורה כהרגלו, אך אם לא יוכל לעמוד כלל, אינו רשאי לקרות בתורה בישיבה ויש להעמיד אחר תחתיו, ויש אומרים שאם אין נמצא בין הקהל בעל קורא מנוסה, מוטב שיקרא זה בישיבה מאשר שיעמוד מאן דהו מן הקהל ויקרא בריבוי טעויות ויצטרכו לתקנו הרבה ולהחזירו.

ילקוט יוסף

להלן דברים אשר כתב בספר ילקוט יוסף בסימן קמא' - דיני קורא ומקרא. **סעיף ג' - העולה לספר תורה, צריך לעמוד לימין השליח צבור, אפילו אם הוא רב הקהילה וחכם הקהל, וקורא את הקריאה בעצמו. וכאשר השליח צבור עצמו עולה לספר תורה, צריך שיעמוד אחר לידו, שכשם שניתנה לנו התורה על ידי סרסור, כך אנו צריכים לנהוג בה על ידי סרסור. ומנהגינו שהשליח צבור עומד במקומו בצד שמאל, וזה העומד לידו עומד בימינו. ומנהג הספרדים לקרוא בספר תורה כשהוא עומד על הבימה, זקוף.**

סעיף ד' - מנהגינו לעמוד בפני אביו ורבו כשעולים לתורה, ונשארים עומדים עד שיחזרו למקומם. (ואחר כך מנשקים את ידיהם לכבוד) ועל כל פנים בדרך עלייתו לספר תורה, וכן כשהוא מסיים את קריאתו וחוזר למקומו, צריך לעמוד בפניו.

סיכום

העולה לתורה והבעל קורא צריכים להיות במעומד בזמן קריאת התורה, וכן צריכים הם להימנע מלהישען על התיבה וכדומה, ולמי שהוא חולה, זקן וכדומה מותר להישען בזמן הקריאה בתורה.

קול ששון

המסכה

פרשת פקודי

הקמת המשכן

בראש חודש כסליו הסתיימה כל מלאכת המשכן וכליו, אולם המשכן לא הועמד מיד עם סיומו, המשכן הוקם רק בראש חודש ניסן שהוא יום הולדתו של יצחק אבינו כדי שתהיה שמחת הקמת המשכן מהולה בשמחת הולדתו של יצחק.
במשך שבעה ימים היה משה מעמיד את המשכן בכל בוקר ומפרק אותו לעת ערב. ביום השמיני העמידו ולא פרק אותו עוד עד שעל פי ה' המשיכו בני ישראל במסעיהם, רק אז פרקו את המשכן וכליו, נשאו אותו איתם והקימוהו שוב במקום ששם הננו.
ביום שהוקם המשכן התאספו כל בני ישראל בחצר המשכן ובדרך גם היה מקום לכולם. לפתע נראתה לעיני העם אש יורדת משמים, נכנסת לתוך אוהל מועד, ועולה על גבי המזבח. בפחד ובכבוד רב נפלו כל בני ישראל על פניהם, ובדרך גם, על אף העובדה שכאשר משתחוים תופסים יותר מקום, גם אז היה מקום לכל אחד מהם בלא דוחק וצפיפות.
מאז שרתה רוח הקודש במשכן וכל בני ישראל אמרו שיר ושבח לכבוד מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

חשבון צדק

אחרי הקמת המשכן והכנסת הכלים לתוכו, ערך משה חשבון מפורט של כל תרומות בני ישראל, ואחר כך אסף את בני ישראל הציג להם את החשבון והראה להם לשם מה תרמו את כל הכסף, הזהב, התכלת והארגמן שהביאו להקמת המשכן. חשבון צדק רצה משה לעשות עם בני ישראל, ולהראות להם שלא לקח לעצמו אפילו שקל אחד משלהם. אלא הכל לצורך עשיית המשכן וכליו נתרם.
אולם כשעשה משה את חשבון לפני העם והתברר שהסרים אלף ושבע מאות שקלי כסף. הצמער משה רבנו מאוד מאוד, כי חשש שיחשדו בו שלקח את הכסף לעצמו.
לפתע אורו פניו של משה רבנו, הקב"ה הראה לו את הווים שחיוקו את עמודי המשכן, וזים אלו נעשו משקלי הכסף החסרים. ספרו בני ישראל יחד עם משה את העמודים והווים וראו שהחשבון מדויק ולא חסר אפילו שקל אחד ממה שהביאו.
כך הוכיח משה את יושרו לעיני העם כולו, וראו כל בני ישראל שכל מעשיו של מנהיגם משה, בצדק ובאמונה נעשים, וכבדוהו מאוד.

שאלות מהפרשה

שאלות עפ"י רש"י כיתות ד' עד ח' (המשך)

שאלות לכיתות א' עד ג' (חלקן מאוצרות התורה)

- היכן ליה עמוד הענן את בני ישראל?
א. במקומות שנסעו. ב. במקומות שנסעו, ובמקומות שהנו.
ג. בתחילת המסע ובסופו. ד. כשנבנה המשכן פסק עמוד הענן.
- וימן התבלת והארגמן... עשו בגדי שרד... (ל"ט) איזה בגדים עשו?
א. את המעיל של הכהן הגדול. ב. את הכותנות של כל הכהונים.
ג. את הבגדים בהם כיסו את הכלים במסעות. ד. את האפוד והחושן.
- והחיצו מנזנו... את ידיהם... (פרק מ') מי שימש ככהן ביום השמיני?
א. רק אהרון הכהן. ב. אהרון וארבעת בניו.
ג. רק משה רבנו. ד. משה ואהרון וארבעת בניו.

- איזה חלק של המשכן עשו במחצית השקל שנתנו בני ישראל?
א. את השולחן. ב. את כלי המזורה.
ג. את אדני העמודים למשכן. ד. את האדנים לחצר המשכן.
- למה שימש הכיור שעשו במשכן?
א. רחיצת ידיים ורגליים בכניסה למשכן. ב. רחיצת ידיים בין קורבנות.
ג. שטיפת הכלים, אחרי השימוש בהם. ד. תשובות א' וג' נכונות.
- מלאכת המשכן הסתיימה בר"ח כסלו, מדוע הוקם מאוחר יותר?
א. לקח להם זמן ללמוד איך להקימו. ב. התעייפו בהכנה ורצו לנוח.
ג. המתינו לר"ח ניסן שהוא יום הולדתו של יצחק. ד. א' וג' נכונות.
- מי הלביש את אהרון ואת בניו את בגדיהם?
א. משה הלביש את אהרון ואהרון את בניו. ב. הם התלבשו בעצמם.
ג. משה הלביש את אהרון ובניו. ד. לבושים היה בנם מאת ה'.

שאלה עפ"י פירוש הספורנו - כיתות ד' עד ח'

שאלות עפ"י רש"י כיתות ד' עד ח'

- למה הכוונה בפסוק "באשר ציפה ה' את משה..." (פרק ל"ט - ה')?
א. כל מה שעשו, עשו ככוונה לעשות רצון ה'. ב. שבחם שלא שינו דבר.
ג. שיבחה למשה שהסביר להם באופן מדויק. ד. תשובות א' וג' נכונות.

- פי כמה היה מנה של קודש שווה יותר ממנה רגיל?
א. כפלים. ב. פי שלש יותר. ג. שניהם שווים. ד. פי שתיים עשרה.

שאלה עפ"י פירוש בעל הטורים - כיתות ד' עד ח'

התשובות הנכונות פרשת כי תשא הם:

1-ג' 2-ב' 3-ב' 4-ד' 5-ג' 6-א' 7-א' 8-ג' 9-א' 10-א'

- "ובצלאל בן אוּרִי... ואתו אֶחְיָאֵל בן אֲחִיסָמֵךְ..." (לח) מדוע רק שניהם?
א. הם עשו את עיקר המלאכה. ב. הם שימשו כמנחים ומדריכים של למלאכה.
ג. הם היו עדיו של משה לחשבון שערך. ד. תשובות א' וג' נכונות.

לימוד פורה ומהנה